

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

WERKAANTEKENINGEN

A. van Leeuwenhoeklaan 9
3721 MA Bilthoven
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl
KvK Utrecht 30276683

Bespreking	Klankbordgroep "Gezondheidsonderzoek gebruik gevaarlijke stoffen bij Defensie; POMS, chroom-6 en CARC"
Vergaderdatum en -tijd	3 mei 2017, 13-16 uur
Vergaderplaats	Park Plaza Hotel Utrecht CS, Utrecht
Deelnemers:	5.1.2e (voorzitter), 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e
Afwezig m.k.	5.1.2e (verslag) 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e

T 5.1.2e
F 5.1.2e
5.1.2e@rivm.nl

Datum
3 mei 2017

1. Opening, mededelingen en bespreking gewijzigde verklaringen van belangen.

De voorzitter heet iedereen welkom. 5.1.2e zal iets later zijn. Nieuwe gezichten 5.1.2e (opvolger 5.1.2e en 5.1.2e 5.1.2e (Projectleider C6 Tilburg). 5.1.2e zal in de toekomst samen met 5.1.2e hierbij betrokken zijn. Bij de gedachtewisseling over agendapunt 3 zullen 5.1.2e (University Maastricht) en 5.1.2e 5.1.2e (Ministerie van Defensie) aanwezig zijn. Wij formuleren daarna onze afrondende aanbevelingen.

- Terugkoppeling van 5.1.2e Er is 2 keer een vragenlijst besproken van een van de deelonderzoeken naar hoe er gewerkt is. De laatste keer was 5.1.2e aanwezig (deelonderzoeksleider WP8.2). Het advies van de klankbordgroep was om niet de vragenlijst doen, maar gesprekken of interviews. Dat advies is overgenomen. Vandaag in het zuiden van het land is er bijvoorbeeld een serie gesprekken. Het kunnen individuele gesprekken of groepsgesprekken. Er zijn ca 200-250 mensen uitgenodigd en er hebben zich nu 50 mensen aangemeld. Er moet nog worden bekeken of dit voldoende is om daarmee het hele verhaal te hebben. De voorzitter waardeert dat het advies is opgevolgd en dat de koers is gewijzigd om dit mee te nemen.
- Rapportage over CARC (de speciale coating die werd gebruikt): Een van de vragen vanuit de klankbordgroep was om het HDI (hexamethyleen diisocyaanaat) onderzoek op de POMS locaties breder te doen, dwz niet alleen HDI in CARC maar hele HDI blootstelling ook uit andere verven. Dit is voorgelegd aan de paritaire commissie. Deze heeft gezegd dat breed onderzoeken wenselijk is. Op basis van advies van een expertworkshop die is gehouden (aanwezig vanuit de klankbordgroep: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e en 5.1.2e gaan de onderzoekers voor HDI in eerste instantie niet alle onderzoeksvragen beantwoorden. Er zal

Datum
3 mei 2017

worden gestart met de blootstelling in kaart brengen, literatuuronderzoek naar de gezondheidseffecten van HDI en wat was er bekend en wat was de regelgeving voor HDI. Eerst deze drie vragen beantwoorden en dan kijken voor eventuele vervolgstappen. De paritaire commissie heeft deze voorgestelde aanpak vastgesteld. Voor deze drie deelvragen zullen ook onderzoeksplannen worden geschreven. De verwachting is dat die grotendeels zullen lijken op de vastgestelde onderzoeksplannen voor het chroom-6 onderzoek. Er wordt bekeken of toetsing door klankbordgroep schriftelijk kan.

- Aanvullende mededeling van de voorzitter: De brief die we geïnitieerd en gecomponeerd hebben over de bredere context en de actieve benadering van de (niet alleen) C6 problematiek is naar de directeur-generaal van het RIVM verstuurd. De brief geeft aanleiding en ruggensteun om hem binnen organisaties te gaan gebruiken. Het is goede timing, want het ministerie van SZW maakt zich zorgen over beroepsziekten. We denken in Nederland dat we goed bezig zijn, maar dit vertaalt zich nog niet in de prevalentie van beroepsziekten. SZW heeft allerlei bedrijfsartsen uitgenodigd om daar mee in gesprek te gaan. Er wordt verwacht dat er interesse van SZW zal zijn om proactief bezig te zijn. Er wordt gestimuleerd dat deze brief ook bij SZW terechtkomt. Het signaal zal worden meegenomen door RIVM. Brief kan ook interessant zijn voor arbeidsinspectie en inspectie Sociale Zaken.

2. WP8.1: Rapportage 'Normen/recht op bescherming'

Respons op de adviezen van klankbordgroep op vorige versie van deze rapportage (ter bespreking)

Inleiding

Op 18 januari 2017 is de rapportage van WP8.1 al een keer besproken. De klankbordgroep heeft toen gevraagd om de aangepaste versie nogmaals te zien. Er is nu de respons van de onderzoekers. Ook de aangepaste rapportage met de track changes is bijgevoegd.

Algemene opmerkingen/vragen

Waarom wordt de beantwoording van vraag 20a nog niet besproken? 5.1.2e

5.1.2e legt uit dat de beantwoording van vraag 20a gekoppeld is aan deelonderzoek WP5.1. Daar is in maart 2017 een brochure van verschenen met daarin wat er bekend is over relatie chroom-6 en ziekten, maar nog niet de wetenschappelijke rapportage. De beantwoording van vraag 20a is daarom nog niet afgerond, maar vraag 20b-f kunnen vandaag wel worden besproken.

De beantwoording van vraag 20a wordt op een later moment aan de klankbordgroep voorgelegd.

Adviezen/vragen van de klankbordgroep mbt WP8.1

- Voor de beantwoording van vraag 20a moet er een state-of-the-art overzicht komen met primair wetenschappelijke literatuur over de relatie met de gezondheidseffecten. Eventueel een koppeling in de

Datum
3 mei 2017

86 tijdslijn naar specifieke referenties (bij welk systematisch review,
87 rapport).

88 Daarnaast hoort bij dit overzicht een overzicht van de kennis
89 waarover de praktijk kon beschikken. Voor de praktijk was informatie
90 beschikbaar uit [1] wetenschap; [2] beroepsbladen; en [3] wettelijke
91 stukken. Dit zou ook opgenomen moeten worden.

- 92
93 b) De synthese van de tekst moet verbeterd worden. Er is behoefte aan
94 duidelijke conclusies over cruciale bevindingen: wat was wanneer
95 bekend. Niet alleen in de tekst, maar ook in de concluderende
96 beschouwingen. Aan het einde van rapport moet er een
97 concluderende overkoepelende paragraaf komen met daarin de
98 belangrijkste jaartallen vanuit de verschillende vragen en
99 bijbehorende antwoorden.

100 Er moet ook geaccentueerd worden dat het jaar 1985 belangrijk is
101 omdat veel zaken samenkomen, bijvoorbeeld:

- 102 1. De WGD kwam met een rapport waarin voorstellen werden
103 gedaan voor een normstelling. Dat is dan 5 jaar eerder dan de IARC
104 classificatie uit 1990.
105 2. In 1985 werd de Arbowet van toepassing, ook bij Defensie.

- 106
107 c) Punt (e) vorige adviezen wat betreft het GR rapport: Er is
108 waarschijnlijk onder de verkeerde tijdsperiode gezocht? Het gaat om
109 het GR rapport van 2016.
110 Graag toevoegen dat TGG waarde is afgestemd op de MAC-waarde,
111 die op zijn beurt naast gezondheidkundige aspecten weer is
112 afgestemd op basis van sociaal-economische en en politieke
113 processen. De suggestie wordt gewekt dat de TGG een veilige waarde
114 is uit gezondheidkundig oogpunt.
115 Een duidelijke uitleg van MAC, TGG en andere waarden en hun
116 onderlinge relatie is nodig. Het zijn niet alleen maar
117 gezondheidkundige waarden. In de definitielijst aan het einde van het
118 rapport komt dit bijvoorbeeld ook niet terug.
119 In het GR rapport uit 2016 staat ook kort historie hierover
120 beschreven. Er zou gecontroleerd moeten worden of dit overeenkomt
121 met overzicht in deze rapportage.

- 122
123 d) De klankbordgroep is nog niet tevreden over hoe met zijn
124 aanbevelingen inzake biologische grenswaarden is omgegaan (advies
125 (i) vorige advies).
126 Duidelijk moet zijn wat de stand van kennis was, wat daarvan is
127 neergeslagen in belangrijke rapporten, wat het heeft opgeleverd aan
128 wettelijke regelingen en hoe dat in de praktijk terecht is gekomen.
129 Zie ook advies (d) hieronder.

- 130
131 e) Punt (i) vorige advies, regel 147-148: Een bedrijfsarts beschikt over
132 de mogelijkheid voor periodiek geneeskundig onderzoek, waaronder
133 bijvoorbeeld biomonitoring. Dit is expliciet opgenomen als zijn taak.
134 Een werkgever is verplicht advies in te winnen bij de bedrijfsarts. Er is
135 wat wettelijk zou moeten (bijv luchtmetingen), maar ook wat een
136 bedrijfsarts/werkgever zou moeten doen in kader van
137 gezondheidsbescherming (bijv biomonitoring). Dit zou terug moeten

komen in rapportage.

Datum
3 mei 2017

- f) Punt (I) vorige advies: De weigering van iSZW is onbevredigend en de aan haar gevraagde informatie moet alsnog op tafel komen.. Konden ze niet of waren ze niet bereid? Het is één van de kernvraagstellingen van dit project. Dit punt moet anders voorgelegd worden aan de politiek verantwoordelijke bewindspersoon van SZW, al dan niet via de Paritaire Commissie.
- g) Er staat nog een aantal waarde-oordelen in het rapport; graag tekstueel aanpassen. Als voorbeelden (maar de hele tekst zou hierop moeten worden nagelopen):
Pag. 2 samenvatting: "Deze grenswaarden hadden echter geen wettelijke status." Ze kunnen ook een wettelijke status hebben.
Pag. 3: "Daarbij was de Veiligheidswet 1934 niet van toepassing op Defensie." Daarbij maakt de indruk van downplaying. Beter is het om het feitelijk vast te stellen. Haal woorden als **daarbij** er uit.
- h) Pag. 3: Graag hier een jaartal vermelden met de publicatie die de doorslag gaf voor aanmerking chroom-6 als carcinogeen, bijvoorbeeld review IARC.
- i) Pag. 3, 2e alinea. De suggestie is dat het dwingend voorschrijven eerder kon dan 1984. Er was mogelijk meer over bekend. De jaartallen zouden nagekeken moeten worden. De heer 5.1.2e van de klankbordgroep is voor een eventuele consultatie beschikbaar.
- j) Bladzijde 41 (e.a.): verschillende soorten MAC-waarden (nationaal en intrenationaal) worden door elkaar gebruikt. Specificeer bijvoorbeeld MAC-TGG, STEL en Ceiling en wat een eventuele onderlinge relatie is.
- k) Pag. 48. Zin startend met "Dit beleid had.." loopt niet en moet nagekeken worden en waar nodig aangepast worden.
- l) Pag. 50 laatste alinea: Over de verplichtingen van Defensie m.b.t. arbowetgeving. Hier een verschil maken tussen formeel-rechtelijk en materieel-rechtelijk: In de formeel-rechtelijke zin niet, maar in materieel-rechtelijke zin wel een zorgplicht.
- m) Het verschil en verbondenheid tussen gezondheidkundige, bestuurlijke, wettelijke en bedrijfsgerelateerde waarden ontbreekt en zou moeten worden toegevoegd. Ook als er geen wettelijke waarden zijn dan kunnen bestuurlijke waarden gebruikt worden. Wat heeft dit bijvoorbeeld voor gevolgen voor aansprakelijkheid.
- n) Pag. 6, addendum van respons op adviezen: In de figuur missen pijlen bij 1985 wat betreft immunologische effecten (allergie, auto-immuun ziekten (Glazer et al.)), en bij 2012 wat betreft adjuvant effecten. Beide zijn dierexperimenteel.

- o) Er staan nog een aantal typefouten in rapportage. Graag nog hele tekst aan einde nogmaals doorlopen.

Datum
3 mei 2017

3. Rapportage en informatiebrochure WP9: Aansprakelijkheid voor het laten werken met chroom-6

- Wetenschappelijke rapportage WP9 (ter bespreking)
- Informatiebrochure WP9 (ter bespreking)
- Respons op de adviezen van klankbordgroep op vorige versie van deze rapportage en brochure (ter bespreking)

Inleiding

Ter bespreking ligt voor de wetenschappelijke rapportage en de informatiebrochure van WP9. Deze zijn op 26 januari 2017 een eerste keer voorgelegd. In overleg met de onderzoekers en voorzitter van de klankbordgroep is besloten om nog een keer voor te leggen waarbij een van de onderzoekers een mondelinge toelichting zal geven en eventuele vragen zal kunnen beantwoorden. Net als de vorige keer is de juriste van Defensie ook uitgenodigd om deel te nemen aan de bespreking als ad hoc deskundige. De vaststelling van de adviezen wordt zoals gebruikelijk in beider afwezigheid gedaan door de vaste leden van de klankbordgroep.

Voorzitter heet [5.1.2e] (Onderzoeksgroep Universiteit Maastricht (UM)) en [5.1.2e] (Ministerie van Defensie) welkom. Zij zijn beiden bij de gedachtenwisseling. Dit is de afrondende bespreking zijn. NB. Op voorkant van rapportage staat januari 2017, het is wel de geactualiseerde versie.

De UM heeft geprobeerd om de opmerkingen zo goed mogelijk te verwerken. Vanaf het begin is er discussie geweest over de aard van de rapportage. Vanuit de contacten met [5.1.2e] was er een vrees dat er een soort van oordeel zou worden uitgesproken.

Al in een vroeg stadium werd duidelijk dat WP9 parallel liep met de andere werkpakketten en dat WP9 de kaders zou geven en deze niet normatief zou invullen. Ze hebben zich beperkt tot algemene normen, waarbij ook nog de verjaringstermijn zit.

Algemene opmerkingen

Na afloop van de vorige vergadering waar WP9 is besproken heeft Defensie een email gestuurd aan [5.1.2e] Formeel hebben zij hier geen reactie op gekregen, daarom wordt tekst voorgelezen. Dit om de overwegingen van Defensie mee te nemen in dit dossier.

Waar ik met [5.1.2e] nog over sprak was het volgende. Het stuk van de UM heeft niet alleen werking voor Defensie, maar zal ook worden bekeken/gebruikt in het kader van bijvoorbeeld claims van de

Datum
3 mei 2017

Gemeente Tilburg en de NS en andere bedrijven die aansprakelijk worden gehouden door hun werknemers. De uitstralende werking is derhalve groot.
In dit kader hebben mij 'van buiten' al geluiden bereikt over de zorgen die er zijn over de keuzes van het RIVM en de wijze waarop dit wordt opgelopen.
Het lijkt mij alleen al daarom (ook voor het RIVM) zeer belangrijk dat er een waardevrij stuk ligt bij werkpakket 9. Een stuk waarin het beoordelingskader wordt geschetst zonder dat er een bepaalde 'leer' uit naar voren komt. En als er verschillende 'leren' zijn dan kan dat ook weergegeven worden, zonder een keuze te maken. Kritiek na afronding van het onderzoek op de 'leer' die wordt uitgedragen, lijkt mij bijzonder onwenselijk. Ik heb daar dan ook zorgen over.
Het lastige is natuurlijk dat het juridische vakgebied verre van een exacte wetenschap is en dat Groningen er anders over denkt dan Utrecht dan Leiden etc.
Voor zover je dit al niet hebt onderkend, hebben 5.1.2e en ik gemeend er goed aan te doen dit onder je aandacht te brengen.

Deze zorg is neergelegd bij 5.1.2e Defensie wil weten hoe breed dit document gebruikt gaat worden buiten Defensie. Via Defensie komt nog de vraag of 2 juristen voldoende zijn om te beoordelen. Welke invullingen/keuzes worden gemaakt? Wat is de stand van het recht. Wat zijn de verschillende leren? Welke voorkeuren/ logica ziet de Universiteit van Maastricht erin?

De voorzitter geeft aan dat de deelnemers van de klankbordgroep zijn voorgedragen door de verschillende belanghebbenden om te komen tot een klankbordgroep in aanvulling op het werk van de paritaire commissie om **zonder last en ruggenspraak** goed te kijken naar het materiaal. Samenstelling is niet puur wetenschap, maar ook mensen vanuit een bepaald maatschappelijk veld, die hun ervaring kunnen inbrengen. Relevante velden zijn vertegenwoordigd. De verwachting naar de onderzoekers is dat zij er ook zonder vooroordelen mee aan de slag gaan. Voor zover doorklinkt in het commentaar dat er moet worden voorkomen dat een gekleurd document ontstaat, wordt dit ondervangen door de nauwgezette toetsing door de breed samengestelde, onafhankelijk werkende klankbordgroep, die de pure inhoud van het document bespreekt.

De andere leden van de klankbordgroep ervaren geen kleuring in de rapportage van UM.

5.1.2e geeft aan dat er inderdaad geen formele reactie is teruggestuurd naar aanleiding van de email. Het belangrijkste advies van de klankbordgroep van de vorige keer ging namelijk ook hierover: Het voorkomen dat naast het beschrijven van de kaders deze ook worden ingevuld.

Het RIVM heeft op basis van dat advies en de email overlegd met de voorzitter en de Maastrichtse onderzoekers. Er is toen besloten om de rapportage en respons van Maastricht nogmaals in een bijeenkomst te bespreken waarbij de juriste van Defensie als ook een van de onderzoekers uit Maastricht worden uitgenodigd. Dat is de bijeenkomst van vandaag.

Alle opmerkingen over deze algemene zaken, daar moet de paritaire commissie van op de hoogte zijn, zo ook van deze mail.

Datum
3 mei 2017

Na bespreking en toelichting door de onderzoeker uit Maastricht wordt aangegeven dat de suggestie van mogelijke kleuring in de rapportage is weggenomen. Bij niet iedereen was duidelijk dat het een wetenschappelijke rapportage zou zijn.

Dit was de afrondende bespreking, de verantwoordelijkheid voor het aanpassen van de rapportage ligt nu bij de onderzoekers. UM gaat het rapport afronden.

Adviezen/vragen van de klankbordgroep mbt WP9

- a) De klankbordgroep heeft besproken of in de rapportage niet alleen de kaders worden gegeven, maar ook worden ingevuld.
Concreet is besproken/gevraagd:
 - Het moet de stand van de wetenschap weergeven. Als er verschillende overwegingen zijn, dan zouden die genoemd moeten worden zonder waardeoordeel. Het gaat daarbij bijvoorbeeld over wanneer er geen primaire bronnen zijn, zijn er dan keuzes gemaakt en waar zijn die dan op gebaseerd.
 - Blz 18 rapportage laatste alinea en met name eerste zin: Is hier jurisprudentie voor? Hier zou meer voorbehoud moeten zijn.
 - De rest van rapportage zou nogmaals moeten worden nagekeken of de kaders ergens al normatief worden ingevuld.
- b) Waarop wordt de zorgplicht gebaseerd?
State of the art vs state of the industry (zie ook punt d van vorige advies)?
Interpretatie van verschillende type grenswaarden (bijv MAC), gezondheidkundige waarden, bestuurlijke waarden, wettelijke waarden en bedrijfswaarden? Hoe zit dat voor aansprakelijkheidsvraag? Dit is onvoldoende geadresseerd in de term van zorgplicht.
- c) De verschillende interpretaties van de diverse typen van de grenswaarden. Er zijn MAC-waarden (Maximaal Aanvaarde Concentratie), deze zijn niet per definitie gezondheidkundige waarden. Binnen dat kader heb je ook bestuurlijke waarde, wettelijke waarde en bedrijfswaarden. Hoe moet je die drie verschillende waarden ten opzichte van elkaar zien? Wettelijke grenswaarde is helder, maar bestuurlijke waarde heeft ook een zeker gezag, net als bedrijfswaarde. Wat zijn de interpretaties van de waarden en heeft het implicaties voor dit rapport?
- d) Punt m vorige advies: "schildersziekte" is een populaire uitdrukking. Wetenschappelijke benaming is Chronische Toxische Encefalopathie (CTE) of eventueel Organisch Psycho Syndroom (OPS). Er zou concreet gemaakt moeten om welke ziekte het gaat.

Datum
3 mei 2017

- 340
341 e) Punt k vorige advies: De strekking van de zin verandert hiermee wel.
342 Advies is om dit aan te passen ("voorts" vs "desnoods").
343
- 344 f) Punt r vorige advies: Pagina 69. Is een complex onderwerp. Zou dat
345 niet ook terug moeten komen in rapportage? Ambtenaren zouden
346 naar bestuursrechter moeten gaan (vanwege efficiëntie).
347 Overwegingen weergeven of een waarschuwing vermelden dat in oude
348 zaken personen een keuze hebben.
349
- 350 g) Punt u vorige advies: De klankbordgroep vraagt of de onderzoekers
351 daar nogmaals naar kunnen kijken (beroepsziekte). Is daar stand van
352 kennis over die gebruikt kan worden?
353
- 354 h) Punt v vorige advies: "Family life" is een hot item en zou
355 meegenomen moeten worden.
356
- 357 i) Pagina 2 - Op pagina 49, eerste alinea en laatste bullet op pagina 55.
358 Daar wordt aansluiting gezocht bij uitspraak van de Centrale Raad
359 van beroep. De Centrale Raad neemt altijd de civiele norm over.
360 Kunnen de onderzoekers hier nog eens naar kijken?
361
- 362 j) Pagina 4 / Pagina 46 onder P: Begrip nazorg. Wanneer gaat dat in?
363 Hoe zit het met nazorg voor mensen die al uit dienst zijn? Het civiele
364 recht kent ook een begrip nazorg. Dan gaat het om mensen die nog
365 in dienst zijn. Zowel civiel als bestuursrechtelijk is nazorg een
366 belangrijk punt. Kunnen de onderzoekers kijken of het aangepast zou
367 moeten worden?
368
- 369 k) Pagina 18: Verschil in de aard van de risicoaansprakelijkheid. In de
370 eerste zin staat het vrij feitelijk. Zou dit met meer voorbehoud
371 opgeschreven moeten worden?
372
- 373 l) Pagina 19 en 31: Voor de bewijspositie van de werknemer zijn van
374 belang "bent blootgesteld" en "kan zijn veroorzaakt". In de tekst
375 staat "aannemelijk maken", maar dat zou daarom aangepast moeten
376 worden.
377
- 378 m) Pagina 31 "... doordat causale verbanden tussen
379 arbeidsomstandigheden en de gezondheidsschade **nooit** met
380 zekerheid kan worden vastgesteld."
381 "Nooit" zou vervangen moeten worden door "zelden".
382
- 383 n) Pagina 31, noot 112: Bij deze noot wordt "Barentsen & Van de Bunt"
384 genoemd. Of alle relevante stukken moeten hier worden genoemd
385 om hele kader te plaatsen, of deze zou eruit moeten.
386
- 387 o) Pagina 34 2de alinea (zie u): "Er is iets voor te zeggen die te stellen op
388 5%, nu immers in de statistiek algemeen is aanvaard dat bij een
389 dergelijke kans kan worden geconcludeerd dat die kans te klein is om
390 het tegelijkertijd optreden van de aandoening en het werken met een
391 bepaalde stof aan iets anders dan toeval toe te schrijven. Omgekeerd
392 zou dat betekenen dat vanaf 95 % gesproken moet worden van een
393 "zeer grote" kans.
394 De tekst over 5% en 95% zou nogmaals moeten worden nagekeken.
395 De statistische significantie wordt hier bedoeld, maar inhoudelijk lijkt
396 dit niet te kloppen als men op de definitie van de P-waarde zou

doelen. Waar nodig moet dat aangepast worden. Wat betreft
proportionele aansprakelijkheid, percentages zijn statistische keuzes
maar deze hebben ook normatieve betekenis en zijn uiteindelijk aan
rechters. Bij tegenkomen leemtes moet invulling worden gegeven op
basis van duidelijke keuzes.

Datum
3 mei 2017

- p) Pagina 49 regel 6: "substantiële blootstelling" klopt niet voor
bijvoorbeeld carcinogene stoffen. Zou bijvoorbeeld vervangen kunnen
worden door "relevante blootstelling".
- q) Pagina 67-68. De paragraaf is te kort door de bocht over of er
geprocedureerd moet worden bij de bestuursrechter of de civiele
rechter. Kunnen de onderzoekers hier nog naar kijken?
- r) Op pagina 71 mist de samenvatting over artikel 6:99. En bij de 3e
bullet van onderen punt gaat het over de verjaring: Aansprakelijk
stellen binnen drie maanden. Dagvaardingstermijn binnen 2 jaar zou
ook toegevoegd moeten worden.
- s) De interferentie tussen 6.99BW en 6.102BW zou nog toegevoegd
moeten worden. Er is jurisprudentie van het Hof van Arnhem
hierover.
- t) Er zijn 2 literatuurlijsten:
- Een gebruikte literatuurlijst: literatuur waar naar wordt verwezen.
- Literatuurlijst van literatuur die niet is gebruikt maar die als
achtergrond is opgenomen.
Er moet duidelijk worden gemaakt welke literatuur wel of niet is
gebruikt en waarom wel of niet, en of en hoe de rapportage daar op
is aangepast.

Brochure - Adviezen klankbordgroep mbt brochure WP9

De klankbordgroep adviseert om deze brochure niet als losse brochure te
communiceren. De materie is te ingewikkeld en stappenplan is te
vereenvoudigd weergegeven.

Advies is om de doelstelling van deze communicatie te bepalen en te
bezien of zulke communicatie niet beter in samenhang met andere
deelonderzoeken kan plaatsvinden. De klankbordgroep pleit voor dat
laatste. Terwijl het rapport voorzien kan zijn van een voor een breed
publiek toegankelijke samenvatting, zou een stappenplan/stroomschema
voor de doelgroep op de input vanuit de verschillende daarvoor relevante
werkpakketten moeten berusten.

Denkbaar is nog dat de publiekssamenvatting de doelgroep een aantal
handvatten geeft als voorbereiding op bijvoorbeeld een intake gesprek met
een inhoudelijk deskundige. Deze deskundige kan dan de handvatten nader
toelichten. Betrokken deskundigen zouden arts, arbeidshygiënist en jurist
kunnen zijn.

Inhoud moet kloppen en begrijpelijk zijn voor de doelgroep. Er is een professionele redactie voor doelgroep nodig.

Datum
3 mei 2017

4. Wvttk en rondvraag

- Bij Defensie is de zorg over normatief ingekleurde rapportage verdwenen.
- Onduidelijkheid of de klankbordgroep de respons van de onderzoekers op de adviezen van de klankbordgroep mbt de brochure over chroom-6 en ziekten hadden ontvangen (WP5.1). Deze worden nogmaals verstuurd door 5.1.2e In die mail zitten de informatiebrochure voor Defensie en Tilburg (zelfde brochure feitelijk) en ook de respons van de onderzoekers op de adviezen van de klankbordgroep.
- Voorts wordt de behoefte geuit om nog eens te kijken naar de wijze waarop de onderzoekers omgaan met het commentaar vanuit de klankbordgroep inzake mogelijk immunologie-gerelateerde gezondheidseffecten.

Sluiting vergadering 17.10 uur.